

nis, ad nihil tenebitur. Leotard. *num.* 43. August. Barbofa *num.* 16. cum *seqq.* Roderic. *d. quest.* 7. *num.* 84. Trentacinq. *ubi proximè*, Hermof. *sup. num.* 38. Molin. *disp.* 368. *num.* 14. Sed si emptor fructus nullos percepit, & venditor posset eos capere, nisi rem tradisset, damnabitur ille ad quos hic verosimiliter perciperet. Molin. Trentacinq. Roderic. *ubi proximè*, Less. *d. cap.* 21. *num.* 104. quod ita temperandum existimo, si culpa, seu negligentia emptoris intercedat, ut adnotat Leotard. cum aliis *num.* 44. nam si fructus subtraherentur, aut incendio consumpti, cum nihil emptori, possit imputari, æquum non erit ut venditori aliquid exsolvat, quanvis forsitan posset fructus percipere, nisi rem ad emptorem transferret iste: quibus assentitur Petr. Barbofa *d. q.* 7. *num.* 62. Vide infra, *n.* 21. & 22.

Verf. Tertio hinc etiam.

20 Usuras ex lege Curabit, exigere venditor poterit, etsi ex temporis diuturnitate pretii superent quantitatem Molin. *num.* 13. Leotard. *q.* 90. *num.* 60. Berengar. *in l. unica*, *numer.* 239. C. de sentent. *que pro eo quod interest*, Roderic. *de ann. redditib. quest.* 10. *num.* 59. Trentacinq. *de num.* 3. *versic. Et cum emptor*, Joan. Lup. *de usur. comment.* 1. §. 7. *num.* 139. Nec obstat dicta lex unica, quæ cavetur ne interesse lucris cessantis, aut damni emergentis possit duplum debite quantitatis excedere (quo & fors continetur, Leotard. *num.* 4.) nam Justinianus agit ibi de interesse quod emptor, vel alius creditor solvit ex propria substantia in pœnam moræ: at usuræ compensatorie, seu interesse pœnam non continent, cum nihil ex propriis bonis expendat emptor, sed ex fructibus rei emptæ restituit quod jure, ac naturali æquitate ad venditorem spectat: & cum fructus quotidie nascantur, in dies oritur restituendi obligatio, non habita ratione ad pretii quantitatem. Adde Leotard. *numer.* 61. & 62. & in simili Cod. Fabr. *tit. de sentent. que pro eo, definit.* 4. *n.* 2.

Ad Num. 3.

21 Emptor qui nullos fructus ex re vendita percepit, usuras præstare non tenetur venditori, ex d. l. Curabit, si nec iste ullos re non tradita colligeret. Cardin. Lug. *de justit. & jure, disputat.* 25. *sect.* 8. *num.* 142. Trullench. *in Decalog. lib.* 7. *cap.* 20. *dub.* 13. *num.* 4. Molin. Lessius, August. Barbofa, & Roderic. *ubi proximè*, Leotard. *num.* 36. Cardin. Mantic. *de tacit. convent. lib.* 4. *tit.* 24. *num.* 14. Scaccia *de commerc. §.* 1. *quest.* 7. *part.* 2. *ampliat.* 8. *num.* 17. Petr. Barbofa *sup. num.* 62. Fachin. *controv. lib.* 2. *cap.* 32. *versic. Contrariam*, Cyriac. *controv. §.* 2. *n.* 10. His junge tradita *suprà*, *num.* 19.

22 Sed quaeret aliquis, si venderetur fundus, quem venditor inclutum habebat, quo tradito, antequam pretium numeraretur, emptor ipsum colere neglexit, an iste ad usuras ex l. Curabit, teneatur? Et ex præmissis videtur quod non; nam nec emptor fructus percepit nec venditor eos foret percepturus: & ita sentit Petrus Barbofa *ubi proximè*, nihilominus aliud est tenendum, quia negligentia emptoris efficit ut damnetur, ac si fructus percepisset, ut observat Leotard, *quest.* 27. *num.* 44. & adversus Petrum Barbofam tenent Hermosill. *in l.* 28. *gloss.* 2. *numer.* 40. *tit.* 5. *part.* 5. August. Barbofa

colleç. d. l. Curabit, numer. 19. Surd. *conf.* 101. *numer.* 21.

Ad Num. 4.

Venditori licet exigere usuras ex l. Cura. 23 bit, Cod. de action. empt. sive dominum retineat, sive emptori cedat, modò non concesserit dilationem, ut pretium solvatur. Molin. *num.* 15. & 16. August. Barbofa *numer.* 26. Roderic. *d. quest.* 7. *num.* 75. Leotard. *quest.* 17. *ex num.* 15. Scacc. *sup. num.* 166. Mantic. *numer.* 15. Gratian. *disceptat. cap.* 588. *num.* 23. Cancer *variar. part.* 3. *cap.* 7. *num.* 63. Cujac. *in l. Julianus, §. Ex vendito, vers. Possessionem autem, de action. empt. Hermof. sup. numer.* 42. Trentacinq. *d. numer.* 3. *versic. Et per hanc rationem.* Transit enim dominium cum eo onere solvendi usuras quandiu pretium non solvatur. Gratian *ibi*, Leotard. *num.* 18.

Ibi: Dominium à venditore non fuisse translatum.

Pro intellectu legis Sicut emptio, §. Ut. ff. locat. 24 consulas Cujac. *ibi*. Fab. *in ration. Caroc. de locat. rubric. de usur. quest.* 1. qui tenet fuisse dominium emptori quæsitum, habita fide de pretio. Sed à contraria communi non est aberrandum, juxta quam facile percipitur qua ratione claudicet contractus, ita ut conductor obligetur, & non locatur, seu venditor; ille enim resillire à contractu nequit, nisi per solutionem pretii extinguatur locatio, dominio quæsitum: hic quodcumque agere poterat ad pretium, vel ad rem ipsam vindicandam, atque ita non est attritus stare locatoni, cum tempus non assignaretur ad pretii solutionem; nam dilatio concessa, dum dies solutionis adveniret, locator, sicut & conductor, intra illum teneretur. Vide infra à *num.* 43.

Ad Num. 5.

Venditor si rem tradat emptori habita fide de 25 pretio, intra tempus concessæ dilationis nequit agere ad usuras ex æquitate dictæ legis Curabit, Molin. *num.* 17. Lessius *num.* 105. Trullench. *n.* 6. Aug. Barbofa *num.* 21. Hermof. *num.* 48. Joseph. Ludov. Perus. *decis.* 53. *num.* 5. Petr. Barbofa *in d. l. De divisione, n.* 68. Anton. Gabr. *comm. lib.* 3. *tit. de empt. concl.* 4. *n.* 20. Trentacinq. *d. resol.* 2. *vers. Ipsa principalis conclusio*, Gratian. *d. cap.* 588. *n.* 25. Caldas *de empt. cap.* 23. *n.* 32. Scacc. *sup. num.* 153. Mangil. *de evict.* 9. 153. *n.* 37. Fachin. *d. cap.* 32. *vers. Ad secundum respondetur*, Leotard. *de usur. q.* 27. *num.* 32.

Est cautè legendus Molina loco citato, ubi refert D. Covar hic, ita scripsit: Etiam si emptor post terminum datum in mora sit solvendi pretium, &c. Videtur enim doctissimus Theologus sentire, quod emptor etiam post lapsum termini concessi usuras pretii non tenetur pendere, quod & D. Covar. & communi opponitur sententiæ, nisi præstatum locum ita accipiamus, ut propter moram non cogatur emptor solvere usuras pro tempore dilationis præterito. Vide Hermof. & Aug. Barbofa.

Conclusio præmissa declaratur, ut procedat 27 cum dilatio conceditur ad solutionem pretii favore debitoris, sive ad diem certum, vel incertum, ut infra biennium, aut cum navis ex Hispania vene-

rit;

rit; quia censetur renunciare æquitati dictæ legis Curabit. Aliud juris erit cum ex pacto solutio differtur pretii, quod velut in pignus retinetur, dum emptor aliquid præstat, ad quod tenetur, utputa fidejussorem de evictione, instrumentum tituli sui aut ratihabitionem alterius: tunc quidem si tradatur res vendita ante numerationem emptor usuras compensatorias pro modo fructuum exhibere compelletur, nec venditoris aliqua renunciatio subintelligitur, sicut in præcedenti specie Leotard. *sup. n.* 35. Petr. Barbofa *n.* 69. Hermof. *n.* 48. Aug. Barbofa *n.* 21. Gratian. *sup. ex n.* 25.

Ibi: At non video cur venditor.

28 Jure potest venditor, qui tempus ad solutionem pretii tribuit emptori, de usuris interim sibi solvendis juxta æstimationem fructuum rei traditæ pacisci. Leotard. *q.* 27. *n.* 34. Molin. *disp.* 368. *n.* 17. Petr. Barbofa *d. l. De divisione, n.* 71. Trentacinq. *sup. n.* 3. *vers. Nonus & ultimus casus*, Hermof. *in l.* 28. *gloss.* 2. *n.* 48. *tit.* 5. *p.* 5. Roderic. *de ann. reddit. lib.* 3. *q.* 7. *n.* 78. Cancer. *var. part.* 3. *cap.* 7. *n.* 59. Fachin. *controv. lib.* 2. *cap.* 32. *vers. Ad secundum respondeo*, & alii inferius recensendi, *num.* 32. qui de certa quantitate licite pacisci concedunt. Vtramque resolutionem impugnant communiter Theologi, licet plures eam probabilem fateantur, ut videre est apud Lessium *de just. & jur. lib.* 2. *cap.* 21. *ex n.* 105. Sanch. *conf. moral. l.* 1. *cap.* 7. *dub.* 21. *in 3.* & 4. Bonacina *tract. de contract. disp.* 3. *q.* 2. *punct.* 7. §. 1. *n.* 5. Trullench. *in Decalog. lib.* 7. *cap.* 20. *dub.* 13. *n.* 7.

29 Permissa conclusio restringitur primò, si res pluri vendatur intuitu fructuum percipiendorum infra tempus, quo pretii solutio differtur, quia de usuris compensativis conventio erit irrita & iniqua. Leotard. *n.* 33. Hermof. *n.* 47. Roder. *n.* 79. Aug. Barb. *ubi proximè*. Secundo si pactum idem ex intervallo adjiciatur, non tenebit, quia in ipso contractu, ac dilationis concessione debet adjungi. Leotard. *sup. n.* 12. Aug. Barbofa *n.* 21.

Ibi: His accedit quod cap. I. hujus libri.

Vide prænotata ibi per me *n.* 46. cum *seqq.*

Ibi: Item & illud quod maxima æquitate.

30 Licet mutuanti pacisci à principio, ut debitor ad interesse damni emergentis, & lucris cessantis teneatur, quod ille sustinuerit etiam intra tempus ad solutionem præfinitum. Azor. *Instit. Moral. p.* 3. *lib.* 7. *q.* 7. Salas *de usur. dub.* 19. *n.* 2. Lessius *sup. cap.* 19. *n.* 72. & 80. Molin. *disp.* 314. *n.* 7. & *disp.* 315. *n.* 11. Trullench. *d. l.* 7. *cap.* 19. *dub.* 8. *n.* 6. Ugolin. *de usur. cap.* 8. §. 1. *n.* 7. Cyriac. *controv. §.* 26. *n.* 13. Petr. Barbofa *ubi proximè*, Leotard. *q.* 72. *n.* 13. Urfill. *ad Afflic. decis.* 20. *n.* 3.

Ibi: Quod si verè constet.

31 Post moram debitoris in utroque foro debetur creditori regulariter interesse damni emergentis, & lucris cessantis, sed intra tempus concessæ dilationis non utique, nisi deducatur in pactum. Consule præter nuper laudatos Hermof. *in l.* 10. *gloss.* 4. *tit.* 1. *p.* 5. Trentacinq. *sup. rubr. de interesse*, Carleval. *de judic. tit.* 3. *disp.* 8. Leotard. *q.* 72. cum aliis, Cur. *D. de Faria Novæ Addit. ad Covar. Tom.* II.

Philip. *p.* 2. *lib.* 2. *cap.* 2. Tusch. *lit.* I. *concl.* 308. cum *seq.*

Verf. Septimò eadem inspecta ratione.

Venditor jure stipulatur certam annuam summam 32 ab emptore, etiam concessa tempore ad solutionem, donec pretium numeretur, in compensationem fructuum, quos emptor verosimiliter ex fundo tradito percepturus creditur. Mol. *disp.* 365. *n.* 18. Mozz. *de contract. tract. de empt. tit. de substant. empt. n.* 39. Cagnol. *in l. Curabit, n.* 58. Trentacinq. *var. lib.* 1. *rub. de usur. resol.* 2. *vers. Octavus casus*, Leotard. *q.* 27. *n.* 3. Urfill. *sup. n.* 6. Hermof. *in l.* 28. *gloss.* 2. *n.* 46. *tit.* 5. *p.* 5. Aug. Barb. *colleç. l. Curabit, n.* 21. Mantic. *de tacit. convent. lib.* 4. *tit.* 24. *n.* 15. Scacc. *de commerc. §.* 1. *q.* 7. *part.* 2. *ampl.* 8. *n.* 161. Hanc sententiam egregie probat, & à communi Theologorum impugnatione protegit Leotard. *ex n.* 4.

Observare oportet discrimen inter forum exter- 33 num, & internum; in hoc enim ubi quantitas promissa respondet fructibus, qui ex prædio regulariter percipiuntur, licite percipiuntur, etsi emptor minus, ceperit quam exsolvit. Molin. *ubi proximè*. At in judiciis necesse erit probare, quod fructus æquivaluerunt quantitati promissæ. Trentacinq. *versic. Primus est quando*, & ita servatur in omni stipulatione quantitatis certæ pro incerto interesse, ut statim subjicietur.

Ibi: Nam licet id quod interest.

Pactum de præstanda quantitate certa pro eo 34 quod creditoris interfuerit, à principio contractibus adjectum, non obligat promissorem, nisi legitime constet saltem per conjecturas verosimiles tantum jacturæ sustinuisse creditorem quantum pactio exprimitur; de quo latissime pluribus laudatis Leotard. *de usur. quest.* 72. à *num.* 3. Hermof. *in l.* 10. *gloss.* 4. *num.* 303. cum *seqq. tit.* 1. *part.* 5. Carleval. *de judic. tit.* 3. *disp.* 8. *sect.* 6. *ex num.* 79. Card. Tusch. *lit.* I. *conclus.* 308. *numer.* 6. cum *seqq.*

Sunt non pauci qui asserunt, conventionem 35 de certa quantitate pro interesse, absque aliqua probatione servandam quoties taxatio fit juxta regionis consuetudinem, ut in Hispania ad rationem quinque pro centenario, quia pecunia eos redditus producit ex censuum emptione, quæ valde frequens est. Hermof. cum pluribus *num.* 306. quos etiam refert Carleval. *num.* 88. Quod tamen ita verum erit, si constet, creditorem emptorum fuisse census, si pecuniam creditam præmanibus haberet, prædiave fructifera comparaturum, seu negotiationi operam daturum, ut idem Hermof. ex aliis tenet *num.* 320. Carleval. *num.* 97. & de probatione interesse agit *ex numer.* 314. de qua etiam Leotard. *quest.* 74. & 75. & an probetur juramento creditoris, *quest.* 76. Tusch. *sup. conclus.* 302. Mascard. *de probat. conclus.* 931. cum *seqq.*

Quoad forum conscientie licet pacisci de certa 36 quantitate pro futuro interesse, modò adsit fraus, & quantitas respondeat jacturæ quam creditor passurus existimatur. Carleval. cum pluribus Theologis *d. sect.* 6. *numer.* 78. Trullench. *in Decalog. lib.* 7. *cap.* 18. *dub.* 9. *num.* 4. Diana *part.* 1. *tract.* 8. *resolut.* 64. Sed ut talis conventio tutâ conscientia fieri queat, quadam desiderantur conditiones, de quibus Lessius *lib.* 2. *cap.* 20. *ex num.* 73. Rebell. *de obligat. justit. part.* 2. *lib.* 8. *quest.*

quæst. 6. num. 2. Filiuc. quæst. moral. tom. 2. tract. 34. part. 2. cap. 4. num. 70. & 79. Trullench ubi proponitur: eisque servatis, poterit creditor conventionem quantitatem percipere, etiam si nullum postea detrimentum sustineat. Trullench sup. Lessius num. 76. & alii apud Leotard. q. 72. n. 32.

Ad Num. 6.

37 Venditor qui ante acceptum pretium rem fructiferam tradit, non habita fide de illo, licite paciscitur, ut donec solvat, emptor certam quotannis quantitatem præstet in fructuum compensationem, ex l. Curabit, C. de act. empt. Molin disput. 368. num. 18. Leotard. quæst. 27. num. 3. Trentacinq. variar. lib. 1. rubr. de usur. resol. 2. num. 3. vers. Quintus casus, Fachin. d. lib. 2. cap. 32. ex vers. Tertio controversitur, præter adductos sup. num. 32. qui indistincte hanc probant conclusionem, siue terminus ad solutionem assignetur, siue non, modo quantitas non egrediatur fructuum æstimationem, quos res vendita reddere solet. Et quanvis Theologi communiter renitentur, ut videre licet apud Leotardum, ipse tamen cunctas objectiones removet, & solidis fundamentis propriam sententiam accuratè fulcit ex num. 4. quam cum pluribus limitat numer. 45. si excessus reperiatur inter annuam pensionem, & valorem fructuum, qui possunt percipi. Consule Cenc. de censib. q. 58. ex n. 6.

38 Quanvis temporis adversa intemperie fructus spei non responderint, emptor tamen tenebitur ad pensionis integræ solutionem, sicut ob ubertatem plus præstare non cogetur, quia hujusmodi augmentum, vel diminutio ex conventionione ad emptorem spectat extra limites dictæ legis Curabit. Molin. ubi proximè. Aliud juris foret, si insolitus, & fatalis casus eveniret, velut hostium, inundationis, vel similis calamitatis, propter quam emptor nullos posset fructus percipere; nam à solutione quantitatis promissæ pro eo anno liberabitur. Leotard. numer. 43. quod limitandum censo, nisi accederet assicuracionis contractus, ac emptor fructuum periculum in se susciperet pro aliqua quantitate, quæ de iusta illorum æstimatione detraheretur, aut si venditio de futuris fructibus contraheretur; quoniam ex contractus natura periculum esset temporis, si spem ipsorum emeret, quia est perfecta venditio. Guttier. de gabell. quæst. 106. num. 3. Hermos. cum aliis in l. 11. gloss. 5. à princ. tit. 5. part. 5. alioqui si fructus ipsi emantur, est conditionalis contractus, itaut si nulli nescantur, evanescat venditio, d. l. 11. Partit. l. Nec emptio 8. de contr. empt. Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 2. num. 7. Hermos. sup. gloss. 3. num. 1. ubi plures, Guttier. loc. cit.

Ibi: Imò posset quandoque.

39 Licet convenire inter emptorem, ac venditorem prædii, ut ex pretio census constituatur, ita ut emptor donec illud solvat, juxta regionis consuetudinem annuum redditum præstet, tametsi hic æstimationem fructuum prædii superet. Trentacinq. ubi proximè.

40 Verum redditum excedere non posse fructuum quantitatem juxta æquitatem legis Curabit, opinantur Cenc. de censib. quæst. 48. num. 25. ubi ita Rotam decidisse testatur Leotard. cum aliis q. 41. num. 27. qui ducuntur ea ratione, quia ex Constitutione Pii V. prohibetur census impositio, nisi pretium in pecunia coram notario, & testibus nu-

meretur: quapropter præfatum contractum, & similes irritos esse profitentur Molin. sup. disp. 390. num. 2. Trullench in Decalog. lib. 7. cap. 21. dub. 3. num. 5. & plures apud Cenc. num. 21. & Leotard. num. 26. Unde ex illo venditor prædii jus ad redditus percipiendos querere nequit, retinet tamen quod habebat ad fructus prædii quandiu pretium persolutum non est, licet de hoc Leotardus dubitaverit num. 28.

Quamquam Guttier. Practicar. lib. 2. quæst. 172. 41 num. 8. Ceval. commun. contra commun. q. 762. num. 51. Mantic. de tacit. convent. lib. 4. tit. 24. num. 27. Maltrill. decis. 262. numer. 11. sentiant, eum contractum census ex Bulla Pii V. irritum non censeri, à communi tamen recedere non oportet, ubi illa sit recepta Constitutio; alibi enim cum non obliget, Trullench num. 19. Roderic. de ann. redditib. lib. 1. quæst. 13. num. 3. vers. In secundo, conclusio posita num. 39. extra controversiam procedet, & ita servabitur non paucis in provinciis, quæ formam præfate Bullæ non admiserunt, ut de Sicilia testatur Maltrill. sup. n. 1. de Belgio, Gallia, & Germania Lessius de just. & jur. lib. 2. cap. 22. n. 99. Hispania Roderic. ubi proximè, Trullench n. 20. Hermos. in l. 10. gloss. 4. n. 291. tit. 1. part. 5. & constat ex l. 10. tit. 15. lib. 5. Recop. ubi refertur supplicatum ad Sedem Apostolicam non absolute à Bulla, sed à clausula interdicens censum constitui non posse, nisi pecuniâ præfenti. Adde Leotard. q. 44.

Ibi: Ad rationem unius pro quatuordecim.

Hodie apud nos censuum pretium actum est ad 42 rationem unius pro viginti, l. 12. tit. 15. lib. 5. Recop.

Ibi: Nonò planè ex prænotatis.

Non est vetitum, re tradita, dilationeque tributa ad pretii solutionem, quod venditor elocet prædium emptori, ut iste donec illud numeretur, mercedem conventionam annuatim præstet venditori. Trentacinq. variar. lib. 1. rubric. de usur. resol. 2. vers. Secundus casus. Lessius de just. & jur. lib. 2. cap. 21. num. 106. Roderic. de ann. reddit. lib. 3. quæst. 7. num. 73. Franc. Mar. decis. 891. numer. 3. p. 1. Trullench sup. cap. 20. dub. 23. num. 8. Boliuss in Pract. tit. de remiss. merced. conduct. numer. 102. Leotard. quæst. 27. numer. 10. Fachin. controvers. lib. 2. cap. 32. in fin. Caroc. de locat. rub. de usur. quæst. 1. ex num. 3. Ant. Gab. commun. lib. 3. tit. de empt. concl. 4. n. 25. 26. Mantic. de tacit. convent. lib. 4. tit. 24. num. 18.

Ut autem hujusmodi contractum celebrare liceat, oportet ut pensio fructibus prædii commensuretur, alioqui locatio erit irrita propter usuræ suspicionem, præsertim aliis præsumptionibus concurrentibus, aut saltem si modicus reperiatur excessus: hoc dempto, contractus subsistet. Ita Leotard. num. 48. cum Caroc. sup. n. 6. Roderic. ubi proximè, Polydor. Ripa observat. 168. n. 4. & 7.

Aliqui non pauci ex Glossa in l. Sicut emptio, 45 ff. locat. observantur in specie, de qua agimus, emptorem qui conduxit prædium à venditore, teneri ad integram pensionem, etsi nullos fructus percipiat; nec juvandum, supervenienti sterilitate, beneficio remissionis mercedis, ex cap. Propter sterilitatem 3. de locat. l. Licet 8. C. cod. Sentiant in Caroc. numer. 7. Mozzius de contract. tract. de locat. tit. de accident. locat. numer. 38. Boliuss ubi

ubi proximè, qui rationem redditu quia pensio solvitur non intuitu rei venditæ, aut fructuum, sed pretii, quod penes emptorem manet.

46 Hæc quidem ratio, ac conclusio præmissa Jure Civili sustineri poterit, quo usuræ præmittentur, quas emptor pendere cogebatur juxta pretii quantitatem, & modum legitimum, l. 2. C. de usur. ideo licet nulli fructus nascerentur, imò prædium ipsum periret, merces omnino præstatur, ut præfata Glossa docet. Aut cum hodie emptor ad nullas usuras teneatur, sed tantum ad fructuum compensationem damari possit, prout sæpe asserunt, pensio locationis loco æstimationis fructuum subrogatur, non pretii; ideo illis deficientibus, emptor nihil præstabit, ut natura contractus exigit per allegata jura & æquitati dictæ legis Curabit, convenit. Sin verò percepti fructus non sufficiant ad integræ mercedis solutionem, liberabitur emptor, si eos omnes reddiderit venditori, l. 22. tit. 8. p. 5. Nunquam enim per locationem onerandus est emptor supra fructuum utilitatem, ne aliàs usura prætextu liciti contractus committatur, de qua suspectus censetur. Roderic. d. quæst. 7. numer. 76. Consule Leotard. q. 36. n. 23. Ad dictam legem, Sicut, lege notata sup. num. 24. & adde Roderic. ubi proximè.

Verf. Decimò quanvis.

47 Venditor si habita fide de pretio, & concessa dilatione ad solutionem, fundum venditum quem tradidit, ab emptore iterum recipiat in pignus, quos perceperit fructus, in sortem computare non cogitur Trentacinq. sup. d. resol. 2. vers. Tertius casus. Roderic. d. quæst. 7. n. 80. Joan. Lup. comment. de usur. §. 1. quæst. 7. numer. 149. Etenim regulariter fructus restauratorii, seu compensatorii, quales sunt hi, sortem non extenuant, siquidem nisi dominus fundum traderet, eisdem lucraretur fructus, quos ut creditor percipit. Merlin. d. dignor. lib. 5. quæst. 45. num. 40. Gait. de credit. cap. 4. ex num. 1007.

48 Est præfata resolutio declaranda ut procedat, si tempore traditionis convenit, ut emptor fundum, quem accipit, reddat venditori in pignus, donec pretium exsolvatur, ut hic fructus sibi percipiat in sortem minimè computandos; nam hæc pactio tunc licite adjicitur, quemadmodum de certa quantitate annua loco fructuum percipiendorum præstanda prædixi sup. num. 28. At si post rem traditionem concessa dilatione ad solvendum, ex intervallo venditor pignori traditum fundum acceperit, fructus in sortem tenebitur imputare, quia jam renunciaisse intelligitur beneficio legis Curabit, & juri quod habebat ad fructuum compensationem: qua ratione nec de annua quantitate venditori ex intervallo licet pacisci, ut adnotatur sup. numer. 25. cum seqq.

49 Quæ quidem pariter locum obtinebunt, si emptor non prædium venditum, sed aliud pro securitate pretii venditori tradiderit, hic enim non computabit fructus in sortem si ex utroque prædio par utilitas percipiatur: sed si pignorum reddat plus quam venditum, quoad excessum erit locus comparationi. Hæc patent ex præmissis circa intellectum dictæ legis Curabit, & vera procul dubio censo, si inter contrahentes convenit, ut venditor fructus prædii lucretur, & hoc etiam in prædio vendito pignoro opus esse videtur, ut numero proximo insinuavimus obiter; dilatione enim concessa, nihil venditor, nisi ex conventionione intra terminum intuitu fructuum per-

cipere permittitur, ut prænotatur n. 25. & 28. nec pignus constituitur ad lucrum, siue utilitatem creditoris, sed ad securitatem duntaxat. Merlin. sup. lib. 1. quæst. 1. n. 2. unde ex datione pignoris non inducitur conventio tacita de lucrando fructibus infra terminum dilationis; sed exprimi debet, aut saltem ex conjecturis apparere, veluti si emptor adeo idoneus, ac dives foret, ut venditor nulla egeret cautione pro pretii securitate.

Verf. Undecimò ex his constat.

Hoc Abbatis Panormitani consilium post D. Covarr. refellunt, contractum de quo agitur, licitum probantes Roderic. de ann. reddit. lib. 3. quæst. 7. numer. 81. & 82. Trentacinq. variar. lib. 1. rubric. de usur. resol. 2. vers. Quartus casus, Joan. Lup. sup. d. quæst. 7. n. 150. Caroc. de locat. rubr. de usur. quæst. 2.

Verf. Duodecimò hinc deducitur.

Emptor qui rem non soluto pretio accepit, 51 tenetur ad usuram illius, ex d. l. Curabit etiam si venditor cautionem de evictione, aut alia, quæ promiserit inter contrahendum, non adimpleat. Trentacinq. vers. Quod emptor teneatur, Joan. Lup. n. 142. Ant. Gab. commun. lib. 3. tit. empt. concl. 4. n. 6. Leotard. de usur. q. 27. n. 24. Aug. Barbosa collect. d. l. Curabit, n. 22. Hermos. in l. 28. gloss. 2. n. 50. tit. 5. p. 5. Fachin. controvers. lib. 2. cap. 32. ex vers. Altera est, Scaccia de commerc. §. 1. quæst. 7. part. 2. ampliatur. 8. à num. 160. Gratian. discept. cap. 588. num. 22. Petr. Barbosa in l. De divisione, num. 69. solut. matrim. Cancer. variar. part. 3. cap. 7. num. 23.

Ampliatur conclusio, ut locum obtineat ubi emptor in mora non est, quia convenit ne solveretur pretium usque dum venditor præstare promissæ. Leotard. num. 30. Petr. Barbosa ubi proximè, Gratian. num. 28. quia tale pactum impedit exactorem, sed non usurarum cursum. Maltrill. decis. 260. n. 15. Idem erit licet imminet evictio, ac de illa pro actorum pronuncietur, appellatione pendente Leotard. num. 28. Hermos. numer. 52. Ut autem emptor sibi consulat, ne usuram pendere compellatur, pecuniam deponere poterit, nec oblatio proderit. Hermos. num. 50. & 51. Gratian. num. 35. Leotard. ubi proximè.

Verf. Decimotertio apparet.

Venditor tradens partem rei venditæ, nihil de 53 pretio numerato, jure pro rata exigit usuram. Pacino. de Salvian. interd. inspect. §. cap. unic. num. 171. Roderic. d. quæst. 7. numer. 107. ubi disputat ex num. 105. Surd. conf. 101. numer. 23. Aug. Barbosa sup. num. 20. Hermos. num. 43. Adjicit Roderic. quod si emptor, oblato pretio, venditorem interpellat, ut aliam partem rei tradat, non tenebitur deinceps ad usuram pretii: de qua limitatione cogitandum, quia emptor & fructibus, & usu pecuniæ, qui per oblationem non impeditur, locupletatur; ideo sola hæc non eximit emptorem ab uturis, nisi & depositio subsequatur. Leotard. cum aliis n. 24. Vide infra, n. 67. & 69.

Ad Num. 7.

Venditor ut pretii usuram exigere valeat ex æquitate legis Curabit, rem tradere debet emptori, alioqui nec Jure Civili debentur eidem, nisi morâ per